

TYPY STÁTNÍHO ZŘÍZENÍ

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Irena Čiháková Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz ; ISSN 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

Anotace :	Prezentace slouží jako výukový materiál k uvedenému tématu. Procvičuje plynulé čtení s porozuměním, vlastní reprodukce textu. Lze použít v předmětu Výchova k občanství.
Autor:	Mgr. Irena Čiháková
Jazyk:	Čeština
Očekávaný výstup:	Základní seznámení s problematikou. Procvičení čtenářské gramotnosti. Získání základních znalostí o tématu.
Speciální vzdělávací potřeby:	PC
Klíčová slova:	Demokracie, autokracie, republika, monarchie, decentralizace, parlamentní systém
Druh učebního materiálu: Interaktivní prezentace	
Druh interaktivity:	Aktivita
Cílová skupina:	Žák
Stupeň a typ vzdělávání:	Základní vzdělávání (ZŠ praktická) – druhý stupeň
Typická věková skupina:	12 – 15 let
Celková velikost:	236 kB

STÁTNÍ ZŘÍZENÍ

Státní zřízení označuje a charakterizuje druh politického systému a formu vlády, která v konkrétním státu existuje.

ROZDĚLENÍ

Rozdělení se většinou provádí podle několika ukazatelů:

- 1) PODLE ÚROVNĚ DEMOKRATIČNOSTI VLÁDY (ZŘÍZENÍ)**
- 2) PODLE FORMY VLÁDY**
- 3) PODLE ČLENĚNÍ STÁTŮ NA UNITÁRNÍ A SLOŽENÉ**
- 4) PODLE ÚROVNĚ DECENTRALIZACE SAMOSPRÁVY**

1) PODLE ÚROVNĚ DEMOKRATIČNOSTI VLÁDY (ZŘÍZENÍ)

- **DEMOKRACIE**
- **AUTOKRACIE**

1) PODLE ÚROVNĚ DEMOKRATIČNOSTI VLÁDY (ZŘÍZENÍ)

- **DEMOKRACIE** – na vládě se podílí většina obyvatelstva země prostřednictvím svých volených zástupců, jež se v pravidelných termínech obměňují – *ČR, Francie, Rakousko, USA*

1) PODLE ÚROVNĚ DEMOKRATIČNOSTI VLÁDY (ZŘÍZENÍ)

- **AUTOKRACIE** – na vládě se podílí jen jednotlivec nebo úzká skupina osob, obyvatelstvo nemůže účinně ovlivňovat vládu, autokracie může být

- absolutní monarchie – *Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty*

- diktatura – *v minulosti některé latinskoamerické země*

- totalitní stát – *Severní Korea*

2) PODLE FORMY VLÁDY

- **TEOKRACIE**
- **MONARCHIE**
- **REPUBLIKA**

2) PODLE FORMY VLÁDY

- **TEOKRACIE – v čele státu stojí církevní autorita s prakticky neomezenou mocí – *Vatikán***

2) PODLE FORMY VLÁDY

- **MONARCHIE – v čele státu je monarcha, který zpravidla do funkce není volen na určité období, ale stává se jím dědičně a doživotně**
 - absolutistická
 - konstituční

2) PODLE FORMY VLÁDY

- Monarchie absolutistická – výkon moci hlavy státu není prakticky omezen – *Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty***
- Monarchie konstituční – výkon moci hlavy státu je omezen, zpravidla zákonodárným sborem a funkční dělbou moci – *Velká Británie, Nizozemí, Dánsko, Švédsko***

2) PODLE FORMY VLÁDY

- **REPUBLIKA – hlava státu je volena na určité období**
 - **presidentský systém – *USA***
 - **poloprezidentský systém – *Francie***
 - **parlamentní systém – *Itálie, ČR***

3) PODLE ČLENĚNÍ STÁTŮ NA UNITÁRNÍ A SLOŽENÉ

- **UNITÁRNÍ**
- **SLOŽENÉ**

3) PODLE ČLENĚNÍ STÁTŮ NA UNITÁRNÍ A SLOŽENÉ

- **UNITÁRNÍ – stát není rozdělen na samostatné celky s výraznou pravomocí-
ČR**

3) PODLE ČLENĚNÍ STÁTŮ NA UNITÁRNÍ A SLOŽENÉ

- **SLOŽENÝ – území státu se skládá z více celků s různou mírou samostatnosti**
 - **Federace**
 - **Konfederace**
 - **Personální unie**

3) PODLE ČLENĚNÍ STÁTŮ NA UNITÁRNÍ A SLOŽENÉ

- Federace – několik států tvoří stát federální – *USA, Ruská federace*
- Konfederace – málo obvyklé spojení dvou nebo více států s velkou mírou samostatnosti v rozhodování – *dnes není*
- Personální unie – spojení dvou nebo více států pouze osobou panovníka – *dnes není*

4) PODLE ÚROVNĚ DECENTRALIZACE SAMOSPRÁVY

- **STÁTY CENTRALIZOVANÉ**
- **STÁTY ČÁSTEČNÉ DECENTRALIZOVANÉ**
- **STÁTY DECENTRALIZOVANÉ**

4) PODLE ÚROVNĚ DECENTRALIZACE SAMOSPRÁVY

- **STÁTY CENTRALIZOVANÉ – moc vychází jen z jednoho centra, zpravidla menší státy – *Lucembursko***

4) PODLE ÚROVNĚ DECENTRALIZACE SAMOSPRÁVY

- **STÁTY ČÁSTEČNĚ DECENTRALIZOVANÉ –
moc vychází jak z jednoho centra, tak
částečně ze středisek nižších
administrativně-územních jednotek, ale
bez zásadních pravomocí (jen dílčí nebo
přerozdělovací) – ČR**

4) PODLE ÚROVNĚ DECENTRALIZACE SAMOSPRÁVY

- **STÁTY DECENTRALIZOVANÉ – zásadní moc (zahraniční, politika, obrana, částečně finance) je soustředěna do jednoho centra, zatímco zbytek (školství, justice, vnitřní obchod) patří do jednotlivých celků – *USA***

CHARAKTERISTIKA ČR

- 1) ČR je podle úrovně demokratičnosti vlády (zřízení) = **DEMOKRACIE**
- 2) ČR je podle formy vlády = **REPUBLIKA S PARLAMENTNÍM SYSTÉMEM**
- 3) ČR je podle členění států na unitární a složené = **UNITÁRNÍ STÁT**
- 4) ČR je podle úrovně decentralizace samosprávy = **ČÁSTEČNĚ DECENTRALIZOVANÁ**

ÚKOLY

- 1) Co charakterizuje státní zřízení?**
- 2) Jakým státem je ČR podle demokratičnosti zřízení?**
- 3) Jakým státem je ČR podle formy vlády?**
- 4) Jakým státem je ČR podle členění států na unitární a složené?**
- 5) Jakým státem je ČR podle úrovně decentralizace samosprávy?**

ŘEŠENÍ

- 1) Státní zřízení označuje a charakterizuje druh politického systému a formu vlády, která v konkrétním státu existuje.**
- 2) Demokratickým**
- 3) republika s parlamentním systémem**
- 4) unitárním státem**
- 5) částečně decentralizovaným**

ODKAZY

nejsou

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Irena Čiháková
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz ; ISSN 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání,
školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).